

"EDINOST"
 izdaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtjekih in sobotah. Zjutranje izdanje izdaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri meseca . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leta . . . 12.— . . . 18.— Naročnina je plačevati naprej na narobe brez priležene naročnine se uprava ne izira.

Posemične številke se dobivajo v predajalnicah tobaka v Trstu po 3 nov. izven Trsta po 4 nov.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

„Edinost je moč“.

Oglesi se računa po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegata navadnik vrstic.

Poslana, osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loce Trst. Odprto reklama eje se proste poštinske.

Volilci IV. volilnega razreda!

Dne 17. t. m. prično volitve v občinski zastop tržaški. Prvi ste poklicani Vi, volilci IV. razreda, da z glasovnico v roki izjavite svoje menenje.

V tem razredu imamo tudi mi Slovenci veliko število volilcev. To dejstvo treba dokazati na dan volitve. Dasi ob obstoječih razmerah ni mogoče, da bi zmagali se svojimi kandidati, vendar je naša dolžnost dokazati, da smo tu, da se krepimo in da napredujemo. To je bil pred 3 leti jedini razlog, da smo vprvič nastopili samostojno.

Naši nasprotniki stopajo v volilno borbo z gesлом: samovladje italijanstva v Trstu; Vaš glas pa bodi živ protest zoper to neutemeljeno in nezakonito zahtevo. Na njih izzivanje bodi Vaš odgovor: tudi Slovenec je v Trstu doma!

Slovenci! Na Vaših glasovnicah naj bodo zapisani:

Abram dr. Josip, odvetniški kandidat.

Gberdol Anton pok. Lovra, cvetličar.

Gregorin Dr. Gustav, odvetnik.

Kašan Andrej, odvetnik.

Mandic Mate, urednik.

Perhauz Jakob pok. Martina, trgovec

Pretner dr. Mate, odvetnik.

Rybar Dr. Otokar, odvetnik.

Serasin Luka, posestnik.

Sitko (Žitko) Fran, posestnik.

Zottig (Cotič) Makso, urednik

Hervatin Miha pok. Gregorija, posestnik.

Volitev se bode vršila od 8. ure zjutraj do 4. popoludne. Kdor ni dobil glasovnice in volilne legitimacije, naj se potrudi na magistrat dne 16. t. m. (danes) od 9. ure do 2. popoludne. — Imena je natančno napisati kakor so tiskana gori.

Pol. društvo „Edinost“.

PODLISTEK

34

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Franceski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

„Da, ona je angelj“, je pritrjevala gospa Chébeova vzdihajé, tako da ubogi prevarjeni ljubimac še pravice ni imel, pritoževati se. Ves obupan je sklenil ostaviti Pariz, in ker se mu je Grand' Combe dozdeval še preblizu, je prosil in dobil mesto nadzornika pri kopanju sueškega prekopa v Izmailiji v Egiptu. Odpotoval je, ne da bi o Desirejni ljubezni kaj vedel ali vedeti hotel. A vendar ga je ljubka deklica, ko je od nje jemal slovo, gledala s tako sladkimi, plahimi očmi, z očmi, v katerih je bilo razločno zapisano:

„Jaz, jaz te ljubim, čeprav te ona ne ljubi...“

A Fran Risler ni znal čitati pisana v teh očeh.

K sredi imajo duše, navajene bolesti, ne-premagljivo potrežljivost. Po odhodu svojega prijatelja se je hromo dekle tisto mično domišljijo, ki jo je dobilo od svojega očeta, in razsvetljeno od svoje ženske naravi, zopet pogumno lotilo dela, misleče sama pri sebi:

Čakala ga budem!

In odslej je široko razpenjala perotnice svojim ptičkom, kakor da hočejo drug za drugim edleti v Izmailijo v Egipt. . . In to je bilo daleč.

Iz Marseille, malo pred ukrcanjem je pisal mladi Risler Sidoniji še zadnje na pol ginljivo, na na pol smešno pismo, v katerem jej je naznanjal nevrečni inženir, tehničke podrobnosti vpletaje v srce trgajoče slovo, da potrtega srca odhaja na Sabibu, „parobrodu petnajst sto konjskih sil“, kakor biupal, da mora tako znaten broj konjskih sil na nezvestobo napaviti globok vtis in navdati jo z vednim kesom. A Sidonija je imela povsem druge reči v glavi.

Georgesovo molčanje je pričelo vznemirjati. Odkar je odšla s Savignyja, je dobila samo jedenkrat vest od njega, potem pa ne več. Vsa njena pisma so ostala brez odgovora. Res, da je vedela od Rislerja, da je Georges preobložen z opravili, in da mu je smart strijčeva, obremenjuji ga z vodstvom vse tovarne, naložila odgovornost, presezajočo njegove moći — — —. Teda nobene besede ne pisati!!

Skozi vežino okna, k kateremu se je bila sedaj zopet vrnila na prežo, zvito odkrižavši se zopetnega ustopa pri gospodinji Le Mire, je skušala malička Chébeova razmotriti svojega ljubljivca. Pazila je na njega odhajanje in prihajanje na dvoriščih in v poslopjih ter ga zvečer, ko je imel oditi vlak proti Savignyu, videvala, kako je sedel v voz, da se popelje ven k teti in sestrični svoji, ki sta prve mesece žalovanja prebili pri dedu na kmetih.

(Pride še.)

P. n. volilci II. okraja!

Akoravno sem bil naprošen od nekaterih volilev, da kandidiram pri prihodnjih volitvah v mestni svet, odklanjam to kandidaturo in pripomorem vsem volilcem, da se drže narodne discipline, kakor sem se isti podvrgel tudi jaz, in da oddajo svoje glasove kandidatu slov. pol. društva "Edinost", gospodu

župniku Koscu na Katinari.

V Kjedinu, dne 15. februarja 1897.

Ivan Krizmančič.

Da, z jednakomero!

(Zvršetek.)

To je ravno značilno za vse tisto pretirano obzirnost avstrijskih vlad do razvajanja gospode laške, ki je postala tradicionalna, da naše vlade tudi tedaj, ko bi morale govoriti rezko in brez obzirno, ko se čutijo prisiljene očitati **najnovejši stvari vodilnim osebam v italijanskem taboru**, povijajo sv. je opomine v najblžjo obliko očetovsko dobrohotnih opominov.

Ta nevahljiva in neporusna dobrohotnost je značilna za položenje peščice Italijanov v veliki državi avstrijski. A mi pravimo: obzirnost in dobrohotnost vlad sti sicer lepa in hvalevredna stvar, toda v tem našem slučaju sti neumestni, sti škodljivi, sti pogubni. "Nordd. Allg. Zeitung" poudarja sama, da je večina italijanskega prebivalstva v Primorju lojalna in zvesta državi in da krije na raznih žalostnih pojavih je zapisati le na račun vodilnih oseb. Dobro, to menenje je tudi naše. Ako pa je stvar tako, moramo izjaviti brez ovinkov: **dobrohotnost in obzirnost do narodnosti je lepa stvar, ali dobrohotnost do oseb in klik, ki zlorablja katero narodnost in jo zavaja na krivo potelojnosti do lastne države, je neumestna, je obžalovanja vredna**. In ravno zadnji konflikt v Tistu je izvala le progressova stranka, ki očituo kaže vsakim svojim dejanjem nasproti drugorodnim deželanim, da ne pripoznava temeljnijih zakonov avstrijskih. Nasproti takim "vodilnim osebam" je dobrohotnost zgolj potrata. Take klike so podobne **guši Turci**: obzirnost in doborotnost smatrajo znakom slabosti in potem divjajo tem huje v svojem fanatizmu.

Zato se nam vidi neumestno — dasi hvalevredno v drugačnih slučajih — tisto vedno in slovensko povdaranje, ki se ne vemo koliko krati opetujo tudi v članku, o katerem govorimo danes: da vlad ne misli škoditi italijanskemu življu, da ne misli kršiti narodne posesti Italijanom. To se razume samo ob sebi in kaj tacega tudi ne zahteva nikdo od slavnih vlad. Le pripomniti moramo, da treba dobro razlikovati med zakonito in pa krijevno narodno posesto. Mi Slovani nimamo nikacega poželenja po občinah z resnično italijanskim prebivalstvom; take občine so njih resnična narodna posest. Tej posesti ne preti nikaka nevarnost. Teda Italijani reklamujejo kakor svojo narodno posest tudi občine izključljivo slovenskim prebivalstvom, katerih zastope imajo po krivicu v svojih rokah. Take "narodne posesti" Italijanov ne priznamo ni nikdar, ker bi značilo to za nas — samoubojstvo. A ravno radi take krivične "posesti" bijejo najljuteji boj one "vodilne osebe", katerim je slavna vladă doposala ravnokar svoj dobrohoten opomin po dolgi poti preko Nemčije. Boj teh vodilnih oseb za to, kar ni njih, ampak je naše, ta boj zastavlja naše javno življenje, ker je to boj za krivico na njih strani, a obenem boj same obrambe na naši strani. Slavna vladă naj bi vendar enkrat premisli dobro, da li je umestna dobrohotnost do ljudij, ki v svoji poželjivosti po taki narodni lasti v nemajo strasti in spreminja vso pokrajino v veliko bojišče na neizmerno škodo blagostanja v pokrajini; do ljudij, ki niso niti pristopni besedi dobrohotnosti, ampak treba govoriti znjimi, kakor govorimo mi!

Predimo k drugemu delu članka v "Norddeutsche Allg. Zeitung", o katerem smo rekli, da nam zveni nekako kakor program vlad za nje bodoče postopanje ozirom na razmere v Primorski.

Dosedaj smo čuli zagotovil, da vladă ne misli ničesar storiti na skodo Italijanom, da noče skriviti le jednega samega lasu na glavah laške gospode; v drugem delu pa se sporoča Italijanom potom nemškega lista o tem, kar ni dovoljeno tej

gospodi in cesar vladă ne more dopustiti, z ozirom na zakone in državno korist.

Opominja Italijane, da Primorska ima le nekako italijansko haviako, v resnici pa da je to po večini svojega prebivalstva slovenska zemlja. Vlada da je obvezana po zakonu in po eminentni koristi države, da v Primorski meri z jednakomero, ker ne more želeti iz lahko umetnih razlogov, da bi se obmejna pokrajina mešanim prebivalstvom premenila v čisto italijansko.

Ako je v tej jedrnati izjavi res obsežen program vladă za nje bodoče politiko na Primorskem, potem pa že moramo pritrdirti mnenju "Agramer Tagblatta", da je vladă vsprejela opravičeno slovensko stališče.

Saj mi nismo nikdar zahtevali drugačega, nego da naj se tudi v naši pokrajini izvajajo — določila ustave; da naj se preneha povsem neopravičenim povspeševanjem življa italijanskega, da naj se meri **vsem z jednakomero!** Ali ne trdimo mi vedno in vedno, da je v eminentnem interesu države, ako se v tej, geografski toli izpostavljeni pokrajini obrani živ, zdrav in krepak ta naš lojalni slovenski živelj? Ali ne trdimo mi, da bi bila krepko razvita narodna zavest med slovenskim prebivalstvom v Primorski naraven trden obrambeni zid za državo za vse eventualnosti, ki nam jih utegnejo prinesi evropski dogodki prej ali slej? Vse to trdimo mi v soglasju z izjavo v "Norddeutsche Allg. Zeitung" in ako je v tej izjavi res obsežen program vladă glede na Primorsko, potem pozdravljamo isto patriotskim zadovoljstvom. Ako vladă res hoče zasnovati svojo politiko v zmislu te izjave, zagotovljena boli, da bodo kmalo jasno tudi pri nas in da se kar mahoma razvozlja toli zamotani primorski voza!

Izjava v nemškem Istu opominja Italijane, da vladă ne more dupustiti, da bi italijanska narodnost pritisnila na steno slovensko narodnost. S tem je pripoznano indirektno, da je italijanska narodnost do sedaj res pritisnila na steno slovensko narodnost. A uprav to dejstvo je bilo vir vsem našim homatijam.

Ako vladă res uameruje zaščiti ta vir, ako hoče res stregi in neizprosno gledati na to, da se vede merio **vsem z jednakomero** — potem je to velik čin v zmislu pravice in v blagor vse narodnije.

Vsem jednake dobrohotnosti od strani vladă, jednake mere za vse — to zahtevamo in ničesar drugačega. Potem se ne bojimo za svojo bodočnost; potem bodo že skrbeli za svoj razvoj! Le to zahtevamo in moramo zahtevati, da se pravično, brez predoskov in brez ozirov na stare, zgrešene tradicije jednakomerno delita selce in senca na vse strani!

Političke vesti.

V TRSTU, dne 15. februarja 1897.

Državnozborske volitve. Na Goriškem bode kandidoval v V. kuriji g. dr. Anton Gregorčič, v veleposestvu pa grof Alfred Coronini.

V Trstu bode kandidoval v V. kuriji v imenu progresove stranke — kakor smo izvedeli iz zanesljivega vira — odvetnik dr. Attilio Mortis. Mož je sicer omikan in kakor človek blaga duša, toda popularen menda ni niti med širšo maso italijansko.

"Slovenski List" piše: "Somisleniki! Pred durmi so volitve za državni zbor. Udeležujte se pridno volilnega gibanja in dajajte duška svojemu pravemu slovenskemu prepričanju! Izbirajte si med kandidati za poslance značajnih, delavnih, neodvisnih in naobraženih mož, ki bodo zmožni na visokem mestu brez strahu pred vladom govoriti za vas! Ako boste gledali le na to, kar vam ponuja volilna strastnost, je mogoče, da pridejo na povrje možje, nevredni slovenskega imena in vašega zaupanja. Tirajte na vseh shodih od kandidatov najprej, da stoje na programu skupne slovenske delavnosti in bratske ljubezni, ker je to prvi pogoj jugoslovanskemu klubu. Dobro slovensko ljudstvo! Ti napravi pri volitvi kompromis, kateri so ti snedli v Ljubljani tvoji brezvestni voditelji! Izberi si za poslance jedino le može, ki čutijo s teboj nesrečo, katero nam je porodil razpor!"

Vojaško posvetovanje na Dunaju. Dne 14. t. m. je bilo v cesarskem dvoru na Dunaju

vojaško posvetovanje, ki je trajalo od 11. ure predp. do 1. pop. Predsedoval je Nj. Veličanstvo cesar; udeleženci pa so bili: vojni minister bar. Kriegsamer, oba ministra za deželno obrambo in par generalov. Po izvršeni konferenci je cesar vsprejel v daljšo audiencijo poveljnika vojne mornarice, admirala barona Sternecka.

Položaj na Kreti. Korespondenčni urad javlja iz Carjegagraha: Glasom turških službenih poizvedeb je neka grška ladija ob obrežju Krete pričela streljati na turško ladijo, ki je hotela izkrečati v Kandiji vojakov in orožnikov. Turška ladija se je morala umakniti. Dokazano je, da so Grki izkrečali iz svojih ladij streljiva in pa protostreljcev na Kreto.

Velesile so sklenile, da ne dopusti izkrečanja grških vojakov. Turška vladă je opustila svojo načelo, poslati vojakov na Kreto — Iz poročil konzulov na Porto je razvidno, da Grška ne pošilja oružja in streljiva samo na Kreto, ampak tudi v Makedonijo in Tesalijo. Pričakuje se, da turška vladă prijavlja velesilam svoje sklepe, in da hoče povdariti še posebe, da je prisiljena nastopiti obrožena, ako se prestane Grška se svojimi izzyvanji na Kreto in v Tesaliji.

Z Dunaja poročajo, da glasom zagotovila ministrstva za znanje stvari — bodo grškim vojnim ladijam določeni pred Kreto prostori, kjer se zasidrajo in teh prostorov da ne bodo smeli ostaviti nikakor. — Niti misliti da ni na to, da bi Grška zasedla Kreto.

Vrenje v Makedonji. "Kölnische Ztg." poroča iz Belegagraha, da v Makedoniji vre na vseh koncih in krajih. Vodje makedonskega gibanja da so v stalni zvezi z vladnimi krogovi grščini. — Londovski "Daily News" poroča iz Aten, da so prvi znaki revolucionarnega gibanja mnogoštivelne tolpe toljavjev, ki se pojavljajo po vsej deželi.

Različne vesti.

Pozor volilci IV. razreda za mestne volitve! Kdo še ni prejel volilne legitimacije in glasovnice od magistrata, naj se nemudoma poda na magistrat, kjer naj zahteva, da se mu izroči. Danes je zadnji dan za reklamiranje volilnih legitimacij in glasovnic. Brez legitimacije se ne more voliti.

Naši shodi. Velikega javnega shoda, ki se je vrnil minole sobote zvečer v telovadnici "Sokolov", udeležilo se je do 500 oseb. Shod je sklenil, da Slovenci postavimo lastne kandidate za IV. razred mestnih volitev vselej zaostnim in neugodnim razmeram, zbor katerih ni pričakovati Bog zna kakšega vesela. Glavni vzrok temu sklep je bil ta, da moramo neprestano šolati svoje volilce, da moramo začeti z malim, ako hočemo doseči kedaj kak večega. — Razprava o kandidatih za V. kur. je bila dolga in živahnarszprava, toda na čast našim delavcem moramo zabeležiti, da so razpravljali mirno, trezno, stvarno in brez strasti. Slednjič je zbor z ogromno večino proglašil kandidatom za V. kurijo gospoda Ivana viteza Nabergoja. O tem shodu prinesemo podrobnejše poročilo.

Nedelja pa je bila dan shodov po okolicici. Zborovali smo na 7 krajih. Na dnevnem redu je bilo proglašuje kandidatov za mestne volitve. Za IV. okraj sta bila shoda v Barkovljah in v Rojanu. Tema shodoma je predsedoval gosp. dr. Otokar Rybař. V Barkovljah je bila udeležba nepričakovano velika. Predsednik je lepimi besedami pozdravil shod in opisal, kako se je dosedanjem zastopnik IV. okraja vsikdar trudil za blagovsrejih volilcev, na kar je volilec Svetko Martelanc predlagal, da naj se g. Dollenz zopet postavi kandidatom za IV. okr. Ta predlog je bil vsprejet soglasno ob živio-klicih. Gosp. Dollenz se je zavhalil na skazanem mu zaupanju izjavivši, da je tudi njemu program isti kakor ga je razvil kandidat VI. okraja, gosp. Ivan Goričič. Delovati hoče neustrešeno za narodne, deševne in materialne koristi okoličanov. Izjava Dolencova je bila vsprejeta veliko pohvala. Slično se je vrnil shod v Rojanu. Tudi tu je bil gosp. Dollenz soglasno proglašen kandidatom za IV. okraj.

Za V. okraj je bil shod na Općinah. Temu shodu je predsedoval gosp. Fran Karlož, posestnik in poštar na Općinah, pol. društvo "Edinost" je zastopal gosp. Maksa Cotič. Tega shoda so se udeležili sami postavni možje, in med

njimi smo veseljem opazili častitljivega starčka, gosp. dekana Čebularja. Možje openaki so bili vzradoščeni na tem, da se je tudi gosp. dekan potrudil na shod. Razprava se je vršila zares prisreno; zlasti pa je bila pohvala uprav freučična, ko je gosp. Alojzij Gorički v jedrnatih besedah razvijal svoj program. Ponosno je vskliknil: **Mi ne budem iskali boja, a izogibali se mu tudi ne budem, ako bude tako zahtevala takoj korist naše okolice.** Na predlog g. Kariza je bil gosp. Alojzij Gorički soglasno imenovan kandidatom za V. okraj.

Shodoma za I. okraj, pri Mariji Magd. zgoraj in v Škednju, je predsedoval dr. Gustav Gregorin. Prvo imenovanega shoda se je udeležilo okolo 40 volilcev; znamenito pa je na tem, da so bili to sami volilci iz sv. M. M. zgorje, kjer ob zadnjih volitvah nismo imeli skoro nobenega pristasa. Zborovalci so pozorno sledili izvajanjem dr. Gregorina o lastnostih, ki jih mora imeti naš kandidat, a na posamičnih mestih se pričevalo burno. Predlog g. notarskega kandidata Josipa Sanciusa, da se kandidatom za I. okraj proglaši gosp. Ivan Vitez Nabergoj, kateri predlog je predlagatelj utemeljeval prepirčevalno, bil je sprejet jednoglasno in občim navdušenjem. — Na shodu v Škednju pa je bila udeležba, kakor drugače ni bilo pričakovati, uprav ogromna. Tudi tu se je govorilo slično in se je soglasno in navdušeno v sprejela kandidatura Nabergojeva. Na obeh shodih je predsednik zahvalil zborovalce na udeležbi in na možatem vedenju ter je v daljsem govorn pojašnjeval pomen volitve v V. kuriji, dajal navodila za to volitev ter proglašil slovaškim kandidatom za V. kurijo Ivana Viteza Nabergoja. I ta kandidatura je bila v sprejeta soglasno in navdušeno.

Za II. okraj sta bila shoda „pri lovcu“ in v Rocolu. Shodoma je predsedoval gosp. prof. Mate Mandić. Pri „lovcu“ je bila kandidatura gosp. župnika Kosca v sprejeta soglasno in brez prigovora, dočim sta v Rocolu poskušala svojo srečo dva prvrženca laške gospode. No, volilci niso niti hoteli, da bi govorila ta dva moža, in le posredovanju predsednika sta se morala zahvaliti, da sta prisla do besede. Efekt je bil ogromen: s merovalo se je vse, tako, da sta se slednjic平安地圖 sami odrekli nadaljnjam duhovitim izvajanjem. Siromaka sta pogorela od vrha do tal. Po tej veseli epizodi se je tudi v Rocolu soglasno v sprejela kandidatura gosp. župnika Kosca. Dolžnost nam je, da tu povdarnimo zares rodoljubno vedenje dveh v I. okraju vplivnih mož: Autona Gerdola in A. Križančiča. Ta dva gospoda sta obljubila, da zastavita vse svoje sile, da si zopet prizorimo ta zgubljeni II. okraj.

S temi shodi so priprave za občinske volitve blizu dovršene; le še dva ali trije shodi nas še čakajo: pri sv. Ivu, eventualno v Kolonji in v Kjadinu.

Shod socialistov, ki se je vršil minolo nedeljo pri sv. Ivanu, ni imel tistega vpeha, kakor štega sta se nadeljala sklicatelja „sodruga“ Kristjan in Zavrtapek. Ko so namreč jeli mahati po društvu „Edinstvo“ in — lagati, da mi sleparimo in vodimo ljudstvo za nos, je navstal tak odpor in vrišč med zborovalci, da sta gori imenovana gospoda odnesla zopet kandidaturo „socialista“ Učekatja — nedotaknjeno in nepoškodovano.

Opomin naši možem! Še enkrat opozarjam naše može po mestu in po okolici, da naj nikar ne dajejo svojih podpisov na noben spis, ako jim ni došel od poznano narodne strani. Čuli smo tudi včeraj, da kar megoli po okolici sumljivih ljudij, ki iščejo in love podpise z najazilčnejšimi pretvezami. Jasno pa je, da so poslani od nasprotnje stranke v volitvenih stvareh. Prosimo torej: Bodite prividni!

Shod volilcev bude jutri ob 7. uri zvečer v dvorani stare borze. Shod sklicuje bivši državni poslanec Burgstaler. Mož hoče poročati o svojem „delovanju“. In priznati treba, da je res potrebno, da gosp. Burgstaller poda tako poročilo, kajti vsaj nam je boro malo znalo o njegovem — „delovanju“.

Skrajno lopovstvo. „Piccolo della Sera“ od minole nedelje prinaša uprav lopovsko vest, da je dr. Laginja zbolel na možganih, zbor česar da se je moral odpovedati kandidaturi v V. kuriji in se bode moral popolnoma

umakniti iz političnega in javnega življenja.

Namen tej grdi vesti je jasen: napraviti bi hoteli zmešnjava v našem taboru. V volilnih in političkih borbah je sicer dovoljeno marsikaj, ali stranka, ki se poslužuje takih sredstev, kakor je ravnomer omenjeno, taka stranka — je obsojena. Gaussom se moramo obrniti od ljudij, ki se ne sramujejo takega početja, ki na toli drzen način trajo v blato ime moža, cigar nameni so čisti kakor zlato in cigar značaj je jasen kakor kristal.

A nekaj dobrega imajo na sebi tudi ta umazana sredstva. Pričajo namreč, kako nizko so že pali gospoda in kako so se prepelaši kandidature Laginjeve. Če je bilo pol. društvo sedaj srečno v izbiranju svojih mož, bilo je srečno to pot z izvolitvijo kandidata za V. kurijo v Istri. Strah italijanske stranke pred to kandidaturo bodi v opomin vsem našim, da se z vsem ognjem vržejo v boj za našega kandidata, dr. Laginjo!

Imenovanje. Predsedništvo finančnega ravateljstva za Primorje je imenovalo koncipijenta dr Jakoba Marchia in dr. Karla Simeonsa adjunkta v IX. pl. razredu pri finančni prokuraturi, praktikanta Karla Lukeža pa koncipistom v X. pl. razredu.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda Greti. Novoimenovan Barkovjan, ker se ni mogel vdeležiti veselice pevskega društva „Zarja“, daje 5 gld. po Josipu Pertot Andrejevu.

Minister Gautsch obišče Dalmacijo. Narodni listi doznaže, da naučni minister baron Gautsch na spomlad obišče Dalmacijo, da si ogleda starinske izkopine, ki so tolike važnosti za hrvatsko zgodovino. Te izkopine se nahajajo v Ninu, Kninu in Solinu.

Sokolova maskarada. Odbor „Sokola“ je odločil, da je letosno maskarado prerediti v gledališču „Armonia“, ne plaše se velikih denarnih žrtev. Prisiljen je bil v ta smeli korak, ker redutna dvorana „Politeama Rossetti“ ni več zadostovala zahtevam občinstva; posebno ne onega dela, kateri se hoče zabavati le gledanjem, za kar ni bilo prostora v omenjeni dvorani.

V gledališču „Armonia“ bude pa na razpolago sl. občinstvu 99 lož, ki se oddajojo po nizkih cenah. Od udeležbe slovenskega občinstva na letosnji maskaradi odvisno bude, priredi li „Sekol“ tudi prihodnja leta svojo maskarado v gledališču. Simpatije, ki jih njuživa naše društvo, so nam pokrok, da bude gledališče napolnjeno in da občinstvo ne odreče podpore vremenu „Sokolu“.

Veselico prirede rodoljubi v Lokvi v soboto dne 20 februarja 1897. v prostorih gostilne gosp. Ant. Muhe. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina na veselico za osebo 20 nvč.; pri plesu plačajo gospodje z eno gospico 1 gld., posamezne gospice plačajo 50 nvč.

Predpust v Pulu. Z ozirom na epidemijo (legär ali tifus), ki je razsajala Pulju, bili so došlej prepovedani javni plesi. Sedaj pa, ko je epidemija malone izumrla povsem, dovolile so kompetentne oblasti, da se smejo obdržavati javni plesi in maškarade.

Kužne bolezni v tržaški občini. V tednu od 6. do 3. t. m. je bilo prijavljenih v področju mestne občine tržaške 21 slučajev davice 3 slučajev ošpic, 2 sl. kôzic, 3 sl. škrilatice, 3 sl. legárjeve mrzllice. Umrle so 4 osebe za davico 2 za legarjevo mrlico, 1 za škrilatico, 1 za ošpicami in 1 za kôzice.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 31. min. do 6. t. m. se je rodilo v tržaški občini 109 otrok (62 možkih, 47 ženskih); v isti dobi je emrlo 78 oseb (37 možkih in 41 ženskih). — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 16 slučajev jetike, 16 sl. vnetja sponih organov, 4 sl. ošpic, 1 sl. dávica, 1 sl. legárja, 3 sl. kâpi, 3 sl. smrti po naključju itd.

Porotne razprave v Trstu. Prihodnje zasedanje porotnega sodišča tržaškega prične dne 29. marca t. l. Predsednikom razpravam je določen dvorni svetovalec, deželnega sodišča predsednik Mihalj Urbancich, njegovima namestnikoma pa svetovalca Fran Codrig in Emil vitez Nadamlenzy.

Poskušen samomor. Po noči na včeraj je skočil 32letni delavec Alojzij Romano raz obrežje Sanità v morje. Po naključju tam prisotni finančni stražnik spravil je Romana velikim trudom in s

pomočjo dveh mornarjev na kopno. Izročili so ga stražarjem. Mož nikakor ni hotel povedati, zakaj je skočil v vodo.

Opozarjamo na današnji oglas „Mejnarodni Panorama“ na četrti strani — serija interesantna.

Gosp. pevcom in gdč. povkam pevskega društva „Koto“ naznanjam, da nocoj ne bude določena pevska vaja, ker sem nedenadno zadržan. Na gotovo snidenje v nedeljo in sicer: točno ob 3 uri popoldne.

H. Ražem, pevovodja.

Madjarska Meka raste. Glasom statističkih podatkov, štele je prebivalstvo Budimpešte dne 1. januarja t. l. 612.000 duš, torej 106.000 prebivalcev več, nego koncem decembra 1890. Za kratko določen šestih let je ta prirastek res ogromen, posebno, ako se pomisli, da je treba vpoštovati tudi mnogo prirastnih „duš“, ki pa pravo za pravo niti nimajo duše!

Zanimiva stvar. Neki Žid v Mohilevu na Ruskem je razdaljil svečenika, poljskega ksendza. Ko je gubernator mohilevski, g. Dembovecki, to uznal, predpisal je izpravniku (okrajnemu glavarju) naj ogleda žida dobro, in ako najde, da je potomec Abrahama v dobrem zdravju, to naj mu vsije, kamor se gre, 50 palic. Izpravnik je velel Žida preiskovati, in da si ubogi pepeličar ni bil zdrav posebno, vsul mu je ne samo celo porcio, katero mu je gubernator naklonil, nego mu v namešček dal še od sebe 50 palic. Žid je umrl na tretji dan. Izpravnika so odstavili in predali sodišču, češ, da je žida „zapral“, in sodišče ga je obsodilo na četrti mesec ječe. Izpravnik je apeloval v senat. V senatu je imel referat o zadevi senator Kon, izvesten jurist. Na njega predlog je senat rešil: utvrditi obsodbo izpravnika, ki je postopil proti zakonu že tem, da je izpolnil protizakoniti ukaz gubernatorja. No, z druge strani je sklenil senat izročiti sodišču tudi bivšega gubernatorja. Zanimivo je to, da je ta gubernator zdaj — člen senata in je sedel ne daleč od Konija, kateri je predložil, svojega kolega izročiti sodišču! R.

Človekoljubna ustanova nadvojvode Josipa. Budimpešta. „Nemzet“ javlja, da sta nadvojvoda Josipa in soproga mu nadvojvodinja Klotilda dala prezidati Frankopanski grad pri Kraljevici v zdravišče za rabitne in škrofulozne stroke. Ta človekoljubna ustanova je ustarejena v spomin pokojnega sina Njiju c. in kr. Visokosti, nadvojvode Ladislava. Nadvojvodinja Klotilda je kupila tudi kos zemljišča, da bodo možno razširiti to zdravišče, če treba.

Od veselja zblaznel. Admiral grof Candiani v Genovi je minolega tedna pozval k sebi mornariškega podčastnika Coglievino ter mu priobčil kolikor možno obzirno, da je došlo od italijanskega konzulata v Filadelfiji službeno poročilo, da je tam umrl Coglievine strije, ostavivši mu — kakor jedinem dediču — 18 milijonov lir. Ta vest, to je: misel na nepričakovano, ogromno bogatstvo, pa je pretresla siromašnega podčastnika takoj, da je ponorel. Novega milijonarja poslali so v norisnico podedovanju premoženja pa stavil sodnija pod kuratelo.

Koledar. Danes (16): Julijana, devica mačnice; Onesim, spožn. — Jutri (17): Silvin, skof; Konstancija, devica. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 9 min., zatem ob 5. uri 18 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 7.5 stop., ob 2 pop. 12.5 stop. C.

Loterijske številke izzrebane dne 13. t. m.:
Trst 35, 57, 30, 66, 23.
Line 65, 85, 63 28, 48.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1896.

Minoli teden jela je „Slov. Matica“ raziskovali svojim članom knjige za leto 1896. Te so: „Letopis“, uredil A. Bartel, dr. Glaserjev, „Zgodovina slov. slovstva“ III. del; II. snopie „Slov. narodnih pesmi“, uredil dr. Strekelj, „Slov. zembla II. del“, in sicer opisuje v tej knjigi prof. Rutar „Samo svoje mesto Trst in mejno grofijo Istro“; „Knjiga knjižnic“, III. zvezek. Vseh knjig je torej 5, kar je za ceno 2. gld. jako mnogo ob tako malem številu naročnikov. Priznati se mora, da je berilo jako izbrano in gotovo najde vsak naročnik nekaj, kar mu bo ugajalo. Popolnoma jednostranska pa nikakor ne mora biti „Matica“, da bi, recimo po želji nekaterikov, gojila samo manstvo po želji drugih zopet samo leposlovje

Izkiljčno znanstven med letošnjimi knjigami je jedino „Letepis“ in izklikno leposlovna „Knezova knjižnica“. V ostalih treh je kolikor toliko združeno utile cum dulci. Toda vključ vsemu trudu odbora, da izdaja knjige, katere čita lahko i izobraženec i neizobraženec, ne le da število udov ne raste, ampak celo pada po nekaterih pokrajinh. Tako n. pr. je nazadovala škoftja goriška za 17, Tržaško-koperska za 6 in kraka za 9 udov, dočim se v drugih škoftjah kaže kako bagatelem prirastek. Vzrok temu nazadovanju tiči, po mojih mislih, edino le v skrajni letargiji in apatičnosti poverjenikov in razumništva; koliko je olikanih in omikanih Slovencev, ki niti ne vedo, da sploh obstoji književno društvo z imenom „Slov. Matica“! Tudi slov. mladež se jako malo briga za prospeh „Slov. Matice“, tako da velika večina naših akademikov niso njeni členi; in koliko je družih izobraženih ljudij, mož in žena, ki posnemajo našo akademično mladino! Čas je že, da se prebude „Matični“ poverjeniki iz mrtvila; saj nam kaže število udov „družbe sv. Mohorja“, kaj da premore žilavost poverjenikov! Ako so nam v prepisu za vzgled Hrvatje, naj nam bodo tudi v delu, katero se kaže zlasti v številu udov „Matice Hrvatske“ (12.000), ki ima isti namen kakor „Matica slov.“.

Toliko se mi je zdele potrebno reči v očigled dejstvu, da je poskočilo število udov od leta 1895. za celih 16!

Vsaki čitalec „matičnih“ knjig poseže gotovo najprvo po „Knezovi knjižnici“, ţe iz tega vzroka, da velika večina ljudij (ne samo v Slovencih, temveč tudi v drugih narodih) rajščita leposlovne spise, nego de bi napenjala svoj razum čitanjem znanstvenih razprav. Naj se torej tudi jaz najprvo nekoliko pomudim pri „Knezovi knjižnici“. V njej sta natisnena dva duševna proizvoda že znanih slov. pisateljev: „Smrt“ Epsko-lirske od A. Funteka in „Ljubezen in rodoljubje“ od Frana Govékarja. Znani pisatelj „Luči“ nam podaja na 80 straneh eiklus pesmi, v katerih se obdeluje le jeden predmet „smrt“! Funtek je znau kakor pesnik blagoglasnih stikov, dasi vsebuja, ali pa ideja njegovih pesmi ni vselej popolnoma nova, oziroma da se nanaša na tuje vzorce. Tudi v tem svojem najnovještem delu je dokazal, da ima jezik v svoji oblasti kakor malo kedč, stiki mu teko malik viru „hipokrene“. Toda Funtek ni pesnik novih dalekosežnih idej, on je bolj pesnik različnih dogodkov; in takega se nam kaže tudi v tej zbirki, kateri dogodki so tukaj — smrt! In priznati se mu mora, da je res mojsterni rešil svojo nalogu kakor pesnik opisovalec. On nam slika različne smrti tako plastično, da vidimo v vsaki pesmi smrt popolnoma jasno pred seboj. Le tu pa tam zapada v tautologije, kar se pa popolnoma prezira zaradi take blagoglasnega jezika.

Jako simptomatičen je nastop očeta slov. realizma, Fr. Govékarja med sotrudniki „Slov. Matice“, ki nam dokazuje, da sov. realisti vendar niso tako grozni ljudje, za kateri jih hočejo razviti nekateri. „Matici Slov.“ nikakor ni treba biti žal — kar bi zlasti želel jeden njenih odbornikov — da si je pridobila Govékarja med svoje sotrudnike, ker splošna sodba o njegovi povesti „Ljubezen in rodoljubje“ je ta, da tacega leposlovnega izvirnega spisa še niso prinesle „Matice“ publikacije! Junak njegovi povesti je mož blazega spomina, kateremu je usoda prerezala nit življenja. Kedo se ne spominja moža, česar ime nosi ravno ta knjižnica! Govékar je obdelal snov, ki mu je bila na razpolago, v resnici umetniški in postavljal je možu še bolj dostojen spomenik, nego si ga je sam.

Najnovejše vesti.

Pazin 15. Na shodu v Šumbregu je bilo včeraj do 4000 ljudij. Neopisno oduševljenje. Izvajanje Spinčiča slušali so zborovalci veliko pozornostjo. Spinčič povsodi viharno pozdravljen.

Volosko 15. Danes je došla v Volosko nadvojvodinja cesarica udova Štefanijsa.

Dunaj 15. „Fremdenblatt“ javlja: Poslaniki v Carjemgradu so vsprijeli predlog Angleške, da možto ladij velesil zasede Kanejo, Heraklion in Rethymo, da grške ladije morajo ostaviti Kreto in da ni smeti izkrcavati turški vojakov. Avstro-ugarski poveljnik ladij je že dobil nalog za sodelovanje. Tem odredbam je namen, da se preprečijo sovražnosti ed strani grških ladij. Velesile so se sporazumele, da se zaustavi prelivanje kriji n

Kreti. Konzuli velesil so predlagali, da se izkrene možto evropskih brodov.

Aton 15. Ustaši nadaljujejo ogenj iz topov na Kanejo. Oblegani Turki so poskusili osvoboditi se. Mesto je močno poškodovano. Krvavi boj je trajal do nedelje v jutro. Turki so baje kako demoralizovani. Konzuli so šli na ladje svojih držav.

Za slabotne boljšave veled pomankanja kriji se živci, blede in slabome stroke; izvrstnega okusa in preiskušenega učinka je **železno vino lekarja Piccolija v Ljubljani.**

(Dunajska cesta)

priprečeno od mnogih zdravnikov. — Pol litera ste-

klenica velja 1 gld., pet pol literov steklenic 4 gld. 50 kr.

Trgovinske brzojavke in vanti.

Buaimpasta, Pienice — jesen 7.34 7.35 — za spomlad 1896. 7.72 do 7.74 Oves za spomlad 6.04—6.06.

Rž za spomlad 6.45—6.46. Koruza za maj-juni 1897. 3.82-3.83

Pienice, nova od 7. kil. 1. 8.10—8.15 od 7.5 kil.

8.20—8.25, od 80 kil. 1. 8.25—8.30 od 81. kil. 1. 8.30

8.35, od 82 kil. tor. — — —. Januar 6.10—8—

prosja 5.65 6.10.

Pienica: Povpraševanje in ponudbe slabe; prodaja

8000 mt. st. trg mladen. Vreme lepo.

Iraga. Nekdanjni sladkor fer. 12.10 maj 12.23

mirsno.

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst —

carino vred odpolilitar praco f. 31.50 32.— Concasse

32.25 33.75 Četverni 34.25—. V glavah sedih 36— bolje

Havre. Kava Santos good novembra za februar 60—

za junij 60.10.

Hamburg. Santos good average — mare 49.25 — maj

f. 49.75, za september 50.25 za decembr 50.75. mlačno.

Dunajska borba 15. februarja 1897

predvčeraj danes

Državni dolg v papirju 101.70 100.40

v trebitu 101.80 100.90

Avtrijska renta v zlatu 123.20 123.15

v kroush 100.45 100.—

Kreditne akcije 364.— 358.25

London 10 Lst. 119.90 120.25

Napoleoni 9.52%, 9.54%

20 mark 11.74 11.76

100 itali. lire 45.15 45.05

ZELEZNISKI VOZNI RED.

a) Državna železnica. (Postaja pri sv. Andreju)

Od dne 1. oktobra 1896.

DOHOD:

8.30 predp. v Herpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak,

8.35 " v Herpelje, Rovinj, Pulj, Divača in na Dunaj

4.40 popol. v Herpelje, Divača, Dunaj, Pulj in Rovinj.

7.80 " v Herpelje (in od Herpelj brzovlak v Pulj,

Divača, na Dunaj, v Beljak.)

Lokalni vlak ob praznikih

9.20 popol. v Divačo.

DOHOD:

8.05 predp. iz Ljubljane, Divača, Herpelj.

9.50 " iz Pulja, Rovinja.

11.15 " iz Herpelje, Ljubljane, Dunaja.

7.05 popol. iz Pulja, Ljubljane, Dunaja.

9.45 " brzovlak iz Pulja, Rovinja, Dunaja, Beljaka

Ljubljane.

b) Južna železnica. (Postaja južne železnice.)

Od dne 1. oktobra 1896.

DOHOD:

7.45 predp. brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.

8.25 " brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.

9.— " omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.

12.50 popol. omnibus v Kormin.

4.40 " omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.

6.20 " poštni vlak na Dunaj, zveza z Reko.

8.05 " brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko

8.05 " brzovlak v nabrežino, Videm, Rim.

8.45 " mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.

10.— " mešani vlak do Mürzuschлага.

DOHOD:

6.48 predp. mešani vlak iz Mürzuschлага, Beljaka, itd.

7.30 " mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežine.

8.35 " brzovlak iz Kormina,

9.25 " brzovlak z Dunaja.

10.20 " poštni vlak z Dunaja, zveza z Reko.

10.55 " brzovlak iz Rima, Benetk.

11.20 " omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežine.

5.40 popol. poštni vlak z Dunaja.

7.36 " omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežine.

8.41 " brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežine;

8.56 " brzovlak z Dunaja zveza z Reko.

Tržne cene

(Gene se razumejo na debeli in a carino vred.)

Domači pridelki.

Cena od fer. do fer.

Fizel: Koka 100 K. 10.— 10.25

Mandoloni 8.50 8.75

svetlorudeči 6.50 7.—

temnorudeči 6.50 7.—

kanareček 6.50 7.—

bohinjški 8.25 8.50

beli veliki 6.50 7.—

malii 8.25 8.50

zeleni, dolgi 9.— 9.25

okrogli 8.25 8.50

mešani hravatki 5.50 —

štajerski 6.—

Mazdeano italijansko 65.— 70.—

Ječmen št. 10 8.75 —

" 9 9.75 —

" 8 11.50 —

Zelje kranjske 6.25 6.50

Rapa 2.50 2.70

Krompir 8.— 8.75

Proso kranjsko 55.— 56.—

Leča, kranjska 49.— 50.—

upsih ogerški 165.— 166.—

Kast 172.— 173.—

Ceylon Plant. fina 182.— 184.—

Peri —

Portorico	169.— 171.—